POUČENIE O OPERAČNOM ZÁKROKU A POOPERAČNEJ STAROSTLIVOSTI - POLLEX SALTANS

Charakteristika operačného výkonu

Operačné riešenie Pollex saltans (lupkavý palec) alebo *Digitus saltans* (lupkavý prst) je chirurgický výkon na šľachovom aparáte ruky. Podstatou tohto ochorenia je nesúlad medzi veľkosťou šľachy ohýbača prsta a jej pútkom (najčastejšie pútko A1 nad základným kĺbom prsta v dlani). V dôsledku preťaženia alebo chronického zápalu dochádza k zhrubnutiu šľachy (vytvoreniu uzlíka) alebo k zúženiu pútka. Šľacha potom nemôže hladko kĺzať, zasekáva sa a pri násilnom vystretí prst bolestivo „lupne" alebo preskočí. V pokročilých štádiách zostáva prst trvalo ohnutý.

Operačný výkon spočíva v chirurgickom pretnutí (narezanie) pútka A1. Tým sa okamžite uvoľní priestor pre zhrubnutú šľachu, obnoví sa jej voľný pohyb a odstráni sa bolestivé preskakovanie a blokáda prsta.

Miestna (lokálna) anestézia

Výkon sa realizuje v režime jednodňovej chirurgie v lokálnej anestézii.

- Anestetikum sa injekčne aplikuje priamo do dlane v mieste plánovaného rezu (pod základný kĺb palca/prsta).
- Pacient je počas operácie plne pri vedomí. Necíti ostrú bolesť, iba tlak, ťah alebo vibrácie nástrojov.
- Lokálne znecitlivenie umožňuje operatérovi počas zákroku požiadať pacienta, aby aktívne pohol prstom. Tým sa priamo na operačnej sále overí, či je šľacha už úplne uvoľnená a nelupká.

Predoperačná príprava

- Hygiena: Ruka a nechty musia byť dôkladne umyté, bez prsteňov, náramkov a laku na nechtoch. Koža v dlani nesmie mať rany, otlaky, ekzémy ani prejavy infekcie.
- Režim pred operáciou: Keďže sa výkon koná v lokálnej anestézii, pacient nemusí prísť nalačno. Odporúča sa ľahké jedlo.
- Lieky: Pacient užije rannú pravidelnú medikáciu. Užívanie liekov na riedenie krvi (napr. Anopyrin, Warfarin, Eliquis, Xarelto) je nutné vopred nahlásiť operatérovi. Podľa rozsahu výkonu a typu lieku lekár určí, či je potrebné ich dočasné vysadenie alebo zámena.

Priebeh operačného zákroku

Operácia sa vykonáva na operačnej sále v bezkrvnom prostredí (s použitím prstového turniketu alebo manžety na predlaktí). Po dezinfekcii a sterilnom zarúškovaní lekár aplikuje lokálne anestetikum. Následne vedie malý, cca 1,5 až 3 cm dlhý rez v priečnej ryhe dlane pod postihnutým prstom (alebo na báze palca). Operatér opatrne obnaží šľachovú pošvu a pozdĺžne pretne zúžené pútko A1. Po overení voľného kĺzania šľachy aktívnym pohybom pacienta sa rana vydezinfikuje, koža sa zašije jemným stehom, priloží sa sterilné krytie a naloží sa kompresívny obväz.

Pooperačné sledovanie a prepustenie

Pacient je prepustený do domáceho ošetrenia po odsledovaní spravidla do 60 minút. Po prepustení je prísne zakázané viesť motorové vozidlo. Operovaná ruka je obviazaná a lokálne umŕtvená, preto pacient potrebuje sprievod dospelou osobou.

Pooperačné obdobie, rehabilitácia a režimové opatrenia

Úspech operácie a zamedzenie vzniku zrastov závisí od disciplíny pacienta:

- Okamžité cvičenie (Kľúčový krok): Na rozdiel od iných operácií, pri lupkavom prste musí pacient začať s aktívnym ohýbaním a vystieraním operovaného prsta už v deň operácie (hneď ako odoznie anestézia). Prst sa nesmie nechať zatuhnúť. Pravidelný pohyb núti šľachu kĺzať a bráni tomu, aby prirástla k okolitému hojacemu sa tkanivu.
- Polohovanie ruky: Prvé 2 až 3 dni držte ruku vo vyvýšenej polohe (na vankúši alebo v závese nad úrovňou srdca). Výrazne tým znížite pooperačný opuch, pulzujúcu bolesť a riziko krvácania.
- Ochrana rany: Obväz udržiavajte v čistote a suchu. Pri umývaní ruku chráňte nepremokavým krytím (igelitové vrecko). Obväz svojvoľne neodstraňujte.
- Stehy: Chirurgické stehy sa odstraňujú 12. až 14. pooperačný deň na kontrole.
- Záťaž a práceneschopnosť: Bežné ľahké činnosti (napr. jedenie, zapínanie gombíkov) operovanou rukou sú možné po niekoľkých dňoch. Práceneschopnosť trvá spravidla 2 až 3 týždne pri ľahkej práci, pri ťažkej manuálnej práci s plným úchopom a silovou záťažou ruky 4 až 6 týždňov. Po vybratí stehov je nutné jazvu premasťovať a vykonávať tlakové masáže na zmäknutie jazvy.

Svojim podpisom potvrdzujem, že:

Svojím podpisom potvrdzujem, že ma ošetrujúci lekár zrozumiteľne poučil o charaktere môjho ochorenia, plánovanom operačnom zákroku uvoľnenia lupkavého palca/prsta (Pollex/Digitus saltans) v lokálnej anestézii, o dôležitosti okamžitého pooperačného cvičenia prsta, ako som bol oboznámený s možnými rizikami a komplikáciami. Mal som možnosť klásť otázky a s postupom plne súhlasím. Beriem na vedomie, že po výkone nesmiem riadiť motorové vozidlo.

V Bratislave, dňa: .....

Podpis pacienta

POUČENIE O OPERAČNOM ZÁKROKU A POOPERAČNEJ STAROSTLIVOSTI - POLLEX SALTANS

Možné komplikácie a riziká

Komplikácie sú pri tomto type výkonu zriedkavé, no ako pri každom chirurgickom zákroku, môžu nastať:

- Infekcia a hnisanie v rane: Vyžaduje si lokálne ošetrenie alebo podanie antibiotík.
- Nedostatočné uvoľnenie šľachy: Ak pútko nie je preťaté v celej dĺžke, preskakovanie prsta môže v malej miere pretrvávať.
- Zrasty šľachy: Pri nedostatočnom pooperačnom cvičení môže šľacha prirásť k okoliu, čo vedie k obmedzeniu hybnosti (neschopnosti prst plne zovrieť alebo vystrieť).
- Poranenie nervovo-cievneho zväzku: Počas preparácie môže dôjsť k podráždeniu alebo poškodeniu drobného kožného nervu, čo sa prejaví prechodným alebo trvalým znížením citlivosti na bočnej strane prsta.
- Citlivá jazva: Dlhodobá citlivosť alebo bolesť jazvy v dlani pri tlaku (napr. pri držaní náradia, opieraní sa o dlaň).

Kedy okamžite kontaktovať lekára/pohotovosť:

Ak sa objaví vysoká horúčka (nad 38 °C), krutá pulzujúca bolesť v dlani alebo prste, ktorú netlmia lieky, výrazné zmodranie, zbelenie alebo ochladnutie prsta (známka poruchy prekrvenia), alebo masívne krvácanie/hnisavý výtok cez obväz.

Svojim podpisom potvrdzujem, že:

Svojím podpisom potvrdzujem, že ma ošetrujúci lekár zrozumiteľne poučil o charaktere môjho ochorenia, plánovanom operačnom zákroku uvoľnenia lupkavého palca/prsta (Pollex/Digitus saltans) v lokálnej anestézii, o dôležitosti okamžitého pooperačného cvičenia prsta, ako som bol oboznámený s možnými rizikami a komplikáciami. Mal som možnosť klásť otázky a s postupom plne súhlasím. Beriem na vedomie, že po výkone nesmiem riadiť motorové vozidlo.

V Bratislave, dňa: .....

Podpis pacienta